

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025
FIRST SEMESTER

Subject: Economics of Agriculture (ECOMJE-101)

Date: 09/12/2025

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Analyze the relationship between agricultural development and environmental issues
- 2) Explain critically Arthur Lewis's theory of unlimited supplies of labour
- 3) Discuss critically Schultz's theory of agricultural transformation
- 4) Explain the types and significance of the agricultural production function.
- 5) Explain the meaning and factors affecting the farming system
- 6) Discuss the features, advantages and disadvantages cooperative farming

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Discuss the types of agricultural business
- 2) Discuss the factor-factor relationship in agricultural production
- 3) Analyze the risk and uncertainty in agricultural production
- 4) Describe the advantages and disadvantages of capitalist farming
- 5) Describe the advantages and disadvantages of contract farming
- 6) Explain Boserup's theory of agricultural development

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) कृषी विकास आणि पर्यावरणाच्या समस्या यांच्यातील संबंधाचे विश्लेषण करा.
- २) ऑर्थर लेविस यांचा श्रमांचा अमर्यादित पुरवठा सिद्धांताचे टीकात्मक वर्णन करा.
- ३) शूलझ यांचा कृषी परिवर्तनाचा सिद्धांत टीकात्मकदृष्ट्या स्पष्ट करा.
- ४) कृषी उत्पादन फलनाचे प्रकार आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- ५) कृषी प्रणालीचा अर्थ सांगा आणि त्यावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
- ६) सहकारी शेतीचे वैशिष्ट्ये, फायदे आणि तोटे लिहा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) कृषी व्यवसायाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- २) कृषी उत्पादनातील घटक-घटक संबंध यांची चर्चा करा.
- ३) कृषी उत्पादनातील धोका आणि अनिश्चितता यांचे विश्लेषण करा.
- ४) भांडवली शेतीचे फायदे आणि तोटे यांचे वर्णन करा.
- ५) करार शेतीचे फायदे आणि तोटे यांचे वर्णन करा.
- ६) बोसरप यांचा कृषी विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.